

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

אחרי שבועות - משכני אחריו
הרה"ג רבי יעקב בנבנישתי שליט"א

כפער שדשין אותו ואינו מרגיש. עכ"ל. (וע"ע בספר עליות התושבה להגרא"צ סופר שליט"א שהאריך ביסוד זה) ה. הגר"י הוטנר בפחד יצחק (פורים מאמר א' אות ח') כותב: וחזוק ידיים בתורה פירושו הוא, שלא ליתן מקום לקירור הרתיחה שבלב, הנובעת מתוך ההכרה בנוראותיה של חשיבות התורה ועיזוז כבודה.

וכדאי לציין ולהזכיר דבר נפלא שאומר הגר"א חבר זצ"ל בפירושו אור תורה על ספר מעלות התורה, דהנה לשכת הגזית בה ישבו הסנהדרין היתה במקדש. ובפשוטו מתוך שעניניהם של ישראל נתונות להכרעתם ההלכתית ולהעמדת הדת על תילה, זקוקים הם לסיעתא דשמיא, ולכן נמצאים במקום המקדש שבו שורה השכינה ועי"כ יזכו לעזר ה', אמנם אומר הגר"א חבר שהדבר הוא להפך, שקדושת המקדש והשראת השכינה במקדש היא מפני הסנהדרין שעוסקים בתורה. ולכן המשכן נבנה במדבר סיני שבו ניתנה תורה, ולכן מיום שחרב ביהמ"ק אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, כי זה מה שהעמיד וגרם להשראת השכינה במקדש והוא נפלא.

ושמעתי בשיחה מהאדמו"ר ר' דוד אבוחצירא שליט"א שאמר בשם אביו מו"ר הגה"ק ר' מאיר זצוק"ל, שמידות הארון היו אמיתיים וחצי על אמה וחצי שבסה"כ יש בו שטח מורבע של ד' אמות לרמז על ענין זה שאין לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

בלי רגש דבר זה יביא בליבנו להט וחשק להתמיד ולהתמסר ללימוד.

ד. ואפשר להחזק בהתמדה בדרך זו ע"פ ידיעה חשובה שלמדונו רבותינו כי ההרגל שלטון על הכל ונעשה כטבע שני, עי' ברבינו יונה בשע"ת ש"ב אות ל', ואמרו המוסרים ההרגל על כל דבר שלטון. ובמשלי (כב, 1) על הפסוק חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה, כהה רבנו יונה:

בימי הנערות
ה ד ב ר
ק ר ו ב
ליישר
הטבע

ולתקן
המדות,
ו י ק ב ל
ההרגל, וגם
כי יזקין לא יסור
ממנה, כאשר אז"ל
ההרגל על כל דבר שלטון, אבל
בימי הזקנה רחוק הדבר להחליף
הטבע ולהעתיקו אחרי שהרגילו
בפועל, ויצטרך טורח גדול ועמל
עצום להפכו משרשו, ע"כ.

והשל"ה הקדוש (מסכת יומא פרק דרך
חיים תוכחת מוסר) בשם החרדים וז"ל:
ונפשי כעפר לכל תהיה, רוצה לומר
שכל כך נתרגל במדת הסבלנות, עד
שיהיה לנו ההרגל טבע שני שנהיה

שאמרו בשוחר טוב מזמור י"א שלא
זזה שכינה מכותל מערבית. וכמו כן
באדם עצמו שלאחר שנפטר נשאר
רושם קדושה מהנשמה שממנו
נבנה הגוף בתחית המתים, [ועי' בזה
בספר שיח ציון מהגרא"צ סופר שליט"א],
וממילא בודאי שלכל אחד מאתנו
נשאר רושם של קדושה מתוך אותה
התעלות. אמנם צריך להתבונן איך
משמרים ומפתחים את
אותה התעלות
ואותן שאיפות
שנתעוררו
בנו בחג

"וממילא בודאי שלכל אחד מאתנו נשאר רושם של קדושה מתוך אותה התעלות. אמנם צריך להתבונן איך משמרים ומפתחים את אותה התעלות ואותן שאיפות שנתעוררו בנו בחג השבועות"

השבועות.
ג. והנה
ה ר מ ח ל
במסילת ישרים מלמד
אותנו שהתלהטות בעבודת ה'
הוא דבר שיותר קשה להשיגו,
אמנם ישנם פעולות שביד האדם
לעשותן והן קלות, ובכחן להוליד
את ההתלהטות וזה עי' זריזות
חיצונית בעשיית הפעולות.
ועל דרך זו ניתן לומר שאע"פ שטרם
זכינו ללב בוער בחשקת ואהבת
התורה מ"מ עי' התרגלות של
פעולות חיצוניות של התמדה גם

כינו בחסדי ה' לחוג את
חג השבועות זמן מתן
תורתנו, וכל אחד זכה
לקבל מהארת החג רגשי
קודש להתענג בלימוד ובעבודת
התפלה, בבחינת כל העם רואים
את הקולות, שהנראה היה נשמע
והנשמע היה נראה, ומבאר הגר"ח
מוולאז'ין שדבר הנראה הוא קרוב
יותר לאדם מאשר דבר הנשמע,
ואצל האדם העניינים הגשמיים
קרובים אליו יותר והם מבחינת
נראה, לעומת העניינים הרוחניים
שהם בחינת נשמע, ובמתן תורה
זכינו שהנראה שהם העניינים
הגשמיים נעשו כדבר הנשמע,
שהצלחנו להתרומם ולתת לעניינים
הגשמיים את הערך הנכון, ומאידך
הנשמע שהם העניינים הרוחניים
היו בבחינת נראה קרובים ועקריים
אצלנו.

וכמדומה שמתוך הלימוד בריתא
ובהשתקעות והתאמצות בתפילה
בחג זכינו להרגיש את מתיקות
העבודה בתורה ובתפלה ונועם זיוה,
ובלב כל אחד התעוררו שאיפות
לזכות לחיים מעין אלו באופן קבוע
ותדיר.

ב. והנה בחלוף הימים נדמה שהכל
נמוג ונשכח וכל אותו מטען
רוחני התפוגג, אמנם צריך לדעת
שברוחניות יש מושג של "רושם
של קדושה". ושורש הדברים
מבואר בכתבי האר"י ז"ל שלמד כן
ממה שאמרו במגילה ד' פ. קדושה
ראשונה קדשה לשעתה וקדשה
לעתיד לבא, וביאר שזהו סוד מה

מישנת המוסר
מאגרו של מין המשגיח זצוק"ל

'להשחית את הימים זה בדיוק כמו להשחית את הממון' מחן רבי דב יפה זצוק"ל

ישנם שמרגישים נפגעים, בו בזמן שהאמת הפוכה

"דברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן" (ח.ח.)

נרגן נקרא מי שמתלונן תמיד על חבריו, כל דיבור או מעשה שלהם, הוא חושב שהתכוונו לבזות אותו או להזיק לו, הוא בטוח שפגעו בו ולכן הוא מסתובב כאוב ועלוב. במקום המצוה של לדון לכף זכות, הם מפרשים כל דבר לכף חובה, היום קוראים לסוג אנשים כאלו 'מקטרים'. בו בזמן שהאמת היא בדיוק להיפך, אותם אלו שדיברו ופירשו את דבריהם לרעה, להם כואב עד הנפש שפירשו אותם לרעה, למרות שהם נזהרו בכל ליבם מלפגוע ומלהזיק, ולפעמים, לא רק שלא דיברו לרעה, אלא אף התכוונו לטובתו, ועל ידי שמפרש את הדברים לרעה, הוא משיב רעה תחת טובה.

זו היא מידתו של הנרגן, הוא מראה את עצמו פגוע וכאוב, כשהאמת היא בדיוק הפוכה, הוא פוגע עד חדרי בטן באחרים, בכך שהוא מפרש אותם לרעה. עלינו ללמוד מהדברים שלמדנו, ראשית, שלא נהיה נרגנים, וגם שנדע עם מי יש לנו עסק, שיש אנשים שמפרשים לרעה, לא רק שאינם דנים לכף זכות והם מסתפקים בדבר, הם דנים לכף חובה. בנושא זה מצאנו שרבינו יונה הרחיב בכך עוד, ב'שערי תשובה' כשעוסק בעניני לשון הרע.

עבודה בישרות ומסירות למרות חוסר ההערכה

"גם מתרפה במלאכתו אף הוא לבעל משחית" (ח.ח.)

שלמה המלך ע"ה בא לחדש לנו, שלא רק מי שעובד אצל אחרים אסור להיות עצל, אבל מותר לו להתעצל בעבודה של עצמו, ואע"פ שהוא יכול להרוויח הרבה, קא משמע לן שגם הוא נחשב חוטא, כי מי שמשחית ממון של עצמו 'אח הוא לבעל משחית'. וזה גם הביאור בפסוק **"גם מתרפה"** להשמיע לנו, שמתרפה בעבודה של עצמו נחשב בדיוק כמו עצל בעבודה של אחרים.

וזהו גם ההסבר, מדוע שלמה המלך ע"ה סמך את הפסוק הזה שעוסק במי שעצל, לפסוק שלפניו העוסק בנרגן, כי שניהם הם סוג של דברים, שנחשבים לאנשים כדברים של מה בכך, והאמת היא, ששניהם לא ראויים.

פירוש נוסף מפרש רבינו יונה, שהכוונה למי שמתרפה במלאכת שמים - במלאכת העבודה החכמה והעבודה, אדם כזה משחית את הימים

חידוש נוסף לומד רבינו יונה מתוך דיוק הפסוק "גם מתרפה במלאכתו" שמדובר במי שעובד אצל נרגן, שכל מה שעושים בשבילו הוא אינו מרוצה ומבחינתו בין אם עושים בשבילו את המקסימום ובין אם מתרפים, תמיד הוא אינו מרוצה, וכיון שכך אומר הפועל בליבו, בשביל מה לי להשקיע, הלא בין כה וכה הוא יתערעם עלי, מחדש לנו שלמה ע"ה, שאין לו לאבד אמונתו מפני רוע הנרגן.

והשנים שלו, להשחית את הימים זה בדיוק כמו להשחית את הממון. וכבר כתב הרמח"ל ב'מסילת ישרים': אל תחשוב שהוא רחוק ממנו, אלא אחיו הוא וכן גילו. רבינו יונה והרמח"ל למדו שכוננת הפסוק היא, אל תחשוב שמתרפה במלאכתו רחוק הוא מלהיות בעל משחית, אלא הפוך, גם מתרפה במלאכתו שלו הוא בדיוק כמו משחית ממש, אע"פ שזה בשב ואל תעשה.

להערות: ia0527658778@gmail.com

אלונה הלכתא
נדרוני הלכה לעורר המעיינים

עניית אמן על ברכת כהנים באמצע שמו"ע
הרב ישראל ארלנר

עניית אמן לש"ץ על ברכת הכהנים

איתא בברכות [ל"ד:] 'העובר לפני התיבה לא יענה אמן אחר ברכת כהנים מפני הטירוף'. ופירש רש"י דמכיון שצריך להקריא לכהנים התיבות אזי אם יענה אמן על תיבת 'וישמר' לא יוכל למהר ולהתחיל התיבה הבאה. וכתבו התוס' [ד"ה 'לא יענה'] שאין החשש מצד הפסק, כיון שהוא צורך התפילה, וכל החשש הוא שמא יתבלבל הש"ץ.

וכן פסק השו"ע [סי' קכ"ח ס"יט] שאין שליח ציבור רשאי לענות אמן אחר ברכה של כהנים [היינו יברך וכו'], והטעם כתב המ"ב [סי' ע"א] שמא תתבלבל דעתו ולא ידע להקרות אח"כ פסוק שני או שלישי. וכן פסקו גאוני ספרד הבן איש חי [פרשת תצוה סט"ו] הכף החיים [סי' ק"ב] והאור לציון [ח"ב פרק ח' שאלה י"א] וכן הכריע הגר"ש אלישיב [אשי ישראל פכ"ד הערה קל"א*].

אולם במדרש רבה [ריש פרשת כי תבוא] מובא שאם מתפלל מתוך הסיודור ומובטח לו שלא תתבלבל דעתו רשאי לענות אמן, ולהפסק לא חיישינו. וכן פסק המ"ב [סי' ע"א] והטעם כתב המ"ב, משום דהוא צורך התפילה ומורה על קבלת הברכה. [והשו"ע וסייעתו יסברו דאין לומדים הלכה מפי המדרש, פמ"ג משב"ז ס"ק י"ד].

עניית אמן לש"ץ על ברכת 'אשר קדשנו'

ולענות אמן על ברכת 'אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וכו', כתב הט"ז [סוף סי' י"ד] שיכול הש"ץ לענות, עיי"ש.

אולם כתב המ"ב [סי' ע"א בשם האחרונים] שגם אם

מתפלל מתוך הסיודור לא יענה משום הפסק בתפילה. וסיים בשעה"צ [סי' ס"ב] דאף שבט"ז כתב שיכול לענות, מ"מ שב ואל תעשה עדיף.

עניית אמן ליחיד העומד באמצע שמו"ע

אדם הנמצא באמצע שמו"ע והש"ץ הגיע לברכת כהנים, יש לו להפסיק לשמוע ברכת כהנים וכדכתב בספר זה השלחן [סי' קכ"ח סכ"ו]. וכתב האגרות משה [או"ח ח"ד סי' כ"א סוף אות ב'] דלמרות שצריך להקשיב לברכת הכהנים, אבל לגבי עניית אמן לא יענה.

ודוקא באמצע שמו"ע אמנם אם סיים היחיד 'הטוב שמך ולך נאה להודות' בדיוק בשעה שהש"ץ סיים ג"כ ברכה זו, וכעת מקשיב לברכת כהנים. כתב בספר מעשה רוקח [ח"א בהקדמה] בשם ר' אברהם בן הרמב"ם, שבכה"ג יכול לענות אמן. וכן הכריע בשו"ת אז נדברו [ח"א סי' ל"ו].

[ופלא שהמ"ב לא הזכיר דברי ר' אברהם בן הרמב"ם בענין זה, אע"פ ששמע שראה דבריו וכמו שהזכירו בשעה"צ סי' ק"ו, וצ"ב].

והגר"ח קנייבסקי [שאלת רב עמ' רכ"ו תשובה ל"ח] השיב שבכה"ג לא יענה.

עניית אמן ליחיד על ברכת 'אשר קדשנו'

ולגבי עניית אמן על 'אשר קדשנו בקדושתו' וכו' כשאוחז יחד עם הש"ץ, לכאורה תלוי בפלוגתא דלעיל לגבי ש"ץ, דלט"ז יענה ולמ"ב לא יענה דהוי הפסק.

יול"ע
מישנתה של תורה - רכסים ©
054-846-8706
Mishnatar@gmail.com
153-4-653-1557

לרפואת

יוסף משה בן אורה
יצחק בן תמר
בתושחי"

זמני היום - לאופק רכסים

10:17	ס"ז תפילה	19:17	הדלקת נרות
12:39	חצות	05:31	נץ החמה
19:47	שקיעה	08:09	סוק"ש: מג"א
20:30	צאת שב"ק וי"ט	08:21	מג"א - 72
21:00	ר"ת	09:09	גרא

זכנו לקבל שבתות מתוך רוב בריאות ושמחה

לקוחות כללית ברכסים, לשירותכם מוקד שבת מרפאות סביון, רח' סביון 40 טל': 04-6641025

שעות פעילות

שבת 20:00-18:00 | שבת 12:00-8:00

לשירותכם, מנהל קשרי קהילה ברכסים:
הרב דני בוקובזה 054-8457898

בס"ד

אורו זוהר לכולנו

על בקשת משה רבינו מחותנו "אל נא תעזוב אותנו", ועל זה שנימוקו עמו: "כי על כן ידעת חנותנו במדבר והיית לנו לעינים", אומרים בעלי התוספות: "פירוש אני מחלה פניך שתלך עמנו, לפי שידעת חנותנו והנסים והגבורות שעשה עמנו הקב"ה, והיית לנו לעינים. שהרואים אות עמנו יאמרו לא עזב ארצו ואת נחלתו, אם לא מפני שראה וידע גדולותיו של הקב"ה והטובות שעשה לעמו".

אומר הגרש"ז ברודא צ"ל בספרו "שם דרך", מבואר בזה דבר מופלא! אף שראו בני דור המדבר את היד הגדולה אשר עשה ה' למצרים, ואת כל הנסים והנפלאות במדבר, בכל זאת כאשר ראו שיתרו נטש את נחלתו והצטרף לבני ישראל במדבר אחרי שהכיר בנסים שעשה הקב"ה, היה בזה אור חדש ובהיר על כל הנסים שעשה ה' לבני ישראל.

כיצד הוא האיר להם? בכך שמעשהו של יתרו, העוזב את ארצו ונטש כבודו של עולם, כדי להסתפח לנחלתה! בזה הוא לימד את כולם להכיר מתוך הנסים הגדולים שעשה ה', שכל דברינו ומקרינו בעולם נעשים בהנהגת ה', וגם הטבע הוא נס, אלא שהוא נס נסתה. בחינה זו של הכרה היא הדרגה הגבוהה ביותר באמונה בהקב"ה, ולכן היא הארת עינים לכל צורת ההתבוננות והלימוד על הנסים והנפלאות שעושה ה'. עכ"ל.

יש המפרשים "והיית לנו לעינים", אתה משמש לנו לעינים, שבעזרתך אנו רואים את מה שאין ביכולתנו לראות בעצמנו. כך מהווה הרב אורי זוהר צ"ל שנלקח מאתנו לדאבון לב כולנו, לנו לעינים. האיש שבמחצית ימי חייו הראשונים עמד ברומו של תחתונו של עולם, היה שריו בחיי תענוגות ומדושן עונג, והיה נאה שלא חסר לו דבר. העיד ע"ע ברבות הימים, שבכל אותה עת הוא חש ריקנות מתמדת!!

כותב שורות אלה שיבדלח"ט שמע ממנו את הדברים דלהלן: "החיים ההם הינם חסרי אושר. אושר זה מלשון אישור". כך הוא אמר, "זה אין שם"!!

בחיינו ובמותו הוא לנו לעינים לראות נכון, לדעת, להבין ולהשיב אל הלב בכל רגע: "אשרינו מה טוב חלקנו". נשריש זאת בתוככי לבנו, נקריין

את זה לתוך נפש ילדינו. "אסרו חג בעבותים", נאסור את מרכבת חיינו אל סוסי האש אשר הראנו לדעתם ביום מתן תורה. ונזכה לאור האמיתי שיזהיר עלינו, לראות טוב את האושר שבנחלתנו.

"חטוף ואכול" - צו השעה בכל שעה

"הממעט אסף עשרה חמרים". עשרה חמרים הינה כמות גדולה מאד, וזה מה שאסף "הממעט"! מה גדולה כפולה ומכופלת היתה מנת חלקו של "המרבה"!

אומר מרן הגר"ש אלישיב צ"ל בספרו "דברי אגדה" - העולם נמצא במצב של "חטוף". הכל חוטפים או רוצים לחטוף מכל הבא ליד. אף שיש לו לחטוף די והותר לשנה שלימה ואף להרבה יותר מזה, הוא אינו מסוגל לישון כל זמן שאין לו מלאי לשנים ארוכות. כל זה אמור באשר ליחס בני האדם, למילוי צרכיהם ותאוותם בעיני העוה"ז.

ומה באשר ל"חטיפת" תורה ומצוות, המזון הרוחני אשר האדם זקוק לו עד מאד? כאן אין בהלת חטיפה! מסתפקים במועט, ואחרים אפילו בפחות מזה. על זה אמר שלמה (משלי ו'): "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם". הנמלה "אשר אין לה קצין שוטר ומושל, תכין בקיץ לחמה, אגרה בקציר מאכלה". ואמרו חז"ל (דברים רבה ה ב): "הנמלה הזו... אינה חיה אלא ששה חדשים, וכל מאכלה אינו אלא חיטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצא חיטין ושעורים

ועדשים... ולמה היא עושה כן, שאמרה שמא יגזרו עלי הקב"ה חיים, ויהיה לי מוכן לאכול". ואנחנו, הרי חיינו ואורך ימינו, כדי נהגה בתורה ונצבור עוד ועוד למען אחריתנו!

כבר כתב ה"חפץ חיים" (בהקדמה לספר שמירת הלשון) לענין מי שלא כיוון בחלק מהתפילה מה יעשה: "משל למה הדבר דומה, לתינוקת אחת שעמדה בשוק, ולפניה סל גדול מלא תפוחים למכירה. ופגע בה אדם אחד והחל לחטוף מהסל, והיא נדהמה ולא ידעה מה לעשות. עד שבא אדם אחד ואמר לה, למה תמתני, עד שיחטוף הכל? הנה הוא חוטף, חטפי גם את, וכל מה שיעלה בידך יהיה שלך!"

כן צריכים לחטוף תורה ומצוות. לא להיבהל מהמבהילים והמפריעים. לא להיות שאננים מכח זה שכבר הפסדנו מה שהפסדנו. אלא לקום ולחטוף!! "ראה דרכיה וחכם!"

סימני הגדלות והקטנות בעולם האמת

ה"חפץ חיים רגיל היה לומר על הפסוק (איוב ג) "קטן וגדול שם הוא, שבעוה"ז מי שנקרא קטן לפי מבטם של בני האדם, יתכן שבאמת אינו קטן, והנחשב לגדול לפי תפיסתם, אפשר שאינו גדול כלל. אבל בעוה"ב, הקטן הוא קטן באמת, והגדול שם הינו גדול באמת.

לאור זה אמר תלמידו הגר"א וסרמן צ"ל במאמר "אומר אני מעשי למלך", (קובץ מאמרים ואיגרות ח"א עמ' רע"א), עלינו לברר לעצמנו מה הם סימני הגדלות והקטנות, לפי אמות המידה של העולם הבא. הנראה מדברי חז"ל הוא, שהסימן המובהק הוא: יחס האדם ל"אנכי" שלו. ככל שהאדם גדל בגדלות אמיתית, פוחתת והולכת אצלו האדרת ה"אנכי" שבו. ובמקביל, לפי מידת קטנותו - יגדל וישגשג אצלו ה"אנכי".

לפיכך משה רבינו, שהתורה מכריזה עליו שלא קם כמותו בישראל (דברים לד), מעידה עליו התורה במקביל: "והאיש משה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה". לעומתו נבוכדנצר וסנחריב אמרו (ישעי' מז) "אני ואפסי עוד".

[בסיום דבריו שם כ' הגר"א:] ולפי אמת מידה זו, הרחוקים מתורה הם קטנים שבקטנים, אשר אינם מוותרים על הנאותיהם ותאוותיהם, אפי' לא כל שהוא"!

משנת המעשה
מעשים חמדיים

מויתורים רק מרויחים

כשהפרס הגדול הוא נסיעה לארץ הקודש וביקור אצל גדולי ישראל, ואכן בחודש אייר זכה הילד שוויתר לאחיו בגורל, ולא רק שנסע לארץ, אלא שזכה גם לביקור אישי וברכות חמות מגדולי ישראל!

אותו אדם שליווה את הילד כאן בארצנו הקדושה סיפר לנו את הסיפור, והוסיף שזכה לראות במו עיניו, עוד סיפור עם מוסר השכל גדול.

הילד מאנגליה שהגיע כאן לארץ, שמע מרבו בחו"ל על גבורי הכת, אותם חקלאים השומרים שמיטה כהלכתה ומפקירים את שדותיהם, וביקש מהמלווה, שיקח אותו לאחד החקלאים, כדי לראות זאת במו עיניו.

הם נסעו לחקלאי שומר שמיטה במושב גמזו. בתוך הדברים סיפר להם החקלאי שלפני כמה חודשים ביקר אצלו יהודי מארה"ב, שגם רצה לראות את קיום השמיטה בארץ, ויהודי זה סיפר לחקלאי שיש לו בת מבוגרת מעוכבת שידוך, והוא מבקש שהחקלאי גבור הכת, יברך את בתו שתזכה לשידוך במהרה, החקלאי בירך אותו בחום שתמצא את זיווגה בקרוב. ואכן כעבור חדשים מספר החקלאי, אני מקבל בדואר הזמנה לחתונה של בתו של אותו יהודי מארה"ב.

(וי העמודים)

מעשה שהיה, בחודש אדר תשע"ה התעתד יהודי להכניס ספר תורה לעילוי נשמת הוריו, הוא ביקש מכל בני משפחתו להשתתף בשמחתו הגדולה, וגם לבני משפחתו הגרים באנגליה, שלח שלשה כרטיסי טיסה לארץ ישראל.

בני המשפחה שקבלו את הכרטיסים שמחו מאד על ההזדמנות לבקר בארצנו הקדושה, מה שהם משתוקקים לו מזה זמן, ורק המחסור בכסף מנע מהם עד עתה את הנסיעה, מאידך נוצר להם בעיה סבוכה, היות ויש להם שני בנים, ושניהם רוצים לנסוע והם קבלו רק שלשה כרטיסים את מי יקחו.

ההורים הם חכמים מאד, ולכן הציגו את השאלה בפני הילדים ואמרו להם את המצב כהייתו, שניכם אהובים, שניכם ברורים, ואיננו יודעים מה לעשות.

הבן בן השמונה קם מיד והצהיר, אני מבין את הבעיה, ולמרות הרצון החזק שיש לי לנסוע לארץ ישראל, אני מוותר לאחי! אמרה לו אמו ברור לי שהקב"ה ישלם לך כפל כפליים.

והנה אחת הקופות צדקה בא"י נוהגת פעם בשנה לאסוף כסף באנגליה, לצורך כך הם נעזרים בילדים המקומיים, ולאחר המצבע הם עושים גורל בקרב כל הילדים המסייעים,

3

הערביים, ומבואר שהיה שיר של יום גם בבין הערביים.

ולפימש"נ א"ש, שכיון שמזכירים בפרשת התמיד בשחרית גם את תמיד של בין הערביים, ממילא השיר של יום הולך על כל התמיד. וצ"ע שלשון הטור 'ששיר של יום מצוותו בבוקר בלבד' ולא משמע שיש מצוה לאומרו בבין הערביים וכבר יצא ידי חובה.

תוס' [יומא ל"ד.] חידשו שאם יש נסכים רק לתמיד אחד, עדיף לשומרו לתמיד של בין הערביים, כיון שהוא מפורש בקרא. וצ"ע שהרי אין מעבירין על מצוה קלה בשביל חמורה, כמ"ש הרדב"ז [ח"א י"ג] וכ"פ המ"ב [צ' ס"ק כ"ח].

ונראה שכיון שזה מצוה אחת, לכך אין זה נחשב העברה על המצוות, אלא קיום המצוה בזמן היותר מובחר. [וע"ע בשו"ת הרשב"א ח"ה ס"א, שזמן מנחה הוא עת רצון, ואכמ"ל.]

הקשה בנוב"י למה במוסף קבעו את פסוקי קרבן מוסף ואילו בשחרית ומנחה לא קבעו את פסוקי קרבן תמיד.

והנה בגמ' [ברכות כו.] איתא "ענד חצות יהבי ליה שכר תפילה בזמנה, מכאן ואילך שכר תפילה יהבי ליה שכר תפילה בזמנה לא יהבי ליה" ולכאורה אם אין זה תפילה בזמנה מ"ט שכר תפילה איכא.

וביאר המרכבת המשנה [תפילה פ"ג ה"א] שאף קי"ל שכנגד תמידין תיקנום, ותמיד קרב עד ד' שעות, וע"כ שכר תפילה בזמנה ליכא, איברא שודאי שהאבות תיקנו התפילות כמב' ברמב"ם רפ"ט ממלכים, והאבות תיקנו כנגד ערב ובוקר וצהרים, ועד חצות מיקרי בוקר, ולהכי המתפלל עד חצות שכר תפילה איכא.

הביאור [קכ"ד] דן אם חז"ל תיקנו את חזרת הש"ץ גם אחרי זמן תפילה. וצ"ב מ"ט לא יהיה תפילה כצורתה עם חזרת הש"ץ. אמנם א"נ שאחר זמן תפילה זה מתקנת אאע"ה, והרי הוא לא תיקן חזרת הש"ץ, וזה רק תקנת חז"ל, ואפשר שתיקנו רק על עיקר תקנתם שזהו תפילה בזמנה.

וא"כ לק"מ משה"ק בנוב"י, דלא שייך לתקן לומר פרשת התמיד בשחרית, כיון שעניינה נתקן ע"י אאע"ה, ואף תפילה לאחר זמן התמיד יש לה שם שחרית.

יתבטל תמיד של בין הערביים. וצ"ב. והערוה"ש כתב, שבמקדש היו מתפללים מנחה לפני הקרבת התמיד, אמנם לפי"ז היה צריך להיות חיוב אחר התפילה. אע"כ שאינו חיוב מנחה, וכמו שהסכים הגר"ח"ק.

והתעוררות התשובה כתב שכיון שקרא בשחרית פרשת התמיד ומוזכר שם בין הערביים לא הטריוויו לשוב ולקוראה במנחה, ואפילו שקראה שלא בזמנה ל"ג מהעוסק בלילה, שנחשב כאילו הקריב אף שלילה אינו זמן הקרבה. ולפי"ז אם לא אמר פסוק זה בשחרית יש חיוב לומר במנחה.

והנה העולת תמיד סובר שצריך לומר פרשת התמיד בעמידה, וכ"ד הש"ה. אבל המג"א הא"ר המח"ב והבכור שור סוברים שאפשר לומר פרשת התמיד בישיבה, ובדעת הארי"ז נחלקו בזה. והגר"ז כתב במהדו"ק לומר בעמידה, ובמהדו"ב חזר בו, והחכ"צ אמר בישיבה, הובא במור וקציעה. ובסידור היעב"ץ חידש שבשחרית אומרים בעמידה ובמנחה בישיבה. וצ"ב שמה לי שחרית או מנחה. ולפימש"נ, כיון שעיקר החיוב של פרשת התמיד הוא בשחרית, לכן רק אז חייב לעמוד.

ובזה א"ש שהרמ"א [קל"ב ס"ב] כתב שצריך לחזור ולשנות פר' הקטורת במנחה, ולגבי פרשת התמיד כתב רק מנהג יפה לאומרה במנחה. וגם לגבי קטורת לשון הרמב"ם [בפ"ג מה' תמידין] 'מצות עשה להקטיר קטורת על מזבח שבהיכל פעמיים בכל יום'.

ונראה דהנה כתב הטור [קל"ג] שאומרים פיתום הקטורת הצרי וכו' ואצ"ל הפסוקים "קח לך סמים" וגו' [וכן נהוג לנוסח אשכנז] ובפסוקים מוזכר "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים", וא"כ בנוסח שלנו לא הוזכר כלל שמקטירים בין הערביים, ולכן הרמ"א כתב שצריך לחזור ולשנותה. משא"כ תמיד שמזכירים בשחרית גם את הכבש השני, אינו חייב לחזור ולשנותה במנחה.

הקשה הטור למה אומרים פיתום הקטורת בבוקר ובערב ושיר של יום רק בבוקר, ותירץ ששיר מצוותו בבוקר בלבד משא"כ קטורת. והקשה המג"א [שם סק"ד] מהמהר"ם אלשיך שתמה דתנן בפ"ד דר"ה, שנתקלקלו הלויים בשיר של בין

חזרת ומתחדשת בערב.

ושלחתי לגר"ח"ק שאולי הסיבה שאין חיוב לומר פרשת התמיד במנחה, משום שתמיד זה מצוה אחת עם שני חלקים, ולכן עיקר החיוב לומר פר' התמיד קודם התחלת קיום המצוה שזה בבוקר, והשיב, שאכן זה מצוה אחת שיש בה שני חלקים.

וכ"מ מהרמב"ם 'מצות עשה להקריב שני כבשים בכל יום והם הנקראים תמידים', ומשמע שזה מצוה אחת. ואם נאנסו ולא הקריבו אלא כבש אחד בבוקר, לא קיימו את המצוה בשלימות.

ויש שביארו באופ"א הטעם שאין חיוב במנחה. שהמקו"ח כתב, כיון שמוכח ביחזקאל שלעתיד לבוא

כתב הרמ"א [מ"ח] בשחרית אומרים פרשת התמיד, וכתב הגר"ח"ק שזה חיוב. אמנם במנחה לשון הרמ"א [ר"ל"ז] "ש שכתבו שנוהגין לומר פרשת התמיד קודם אשרי של תפילת מנחה, נגד תמיד של בין הערביים, ומנהג יפה הוא", ומשמע שאינו חיוב במנחה. ושור"ר שרבנו יונה כתב באגרת התשובה "מצוה לומר בערב פרשת התמיד כמו שמצוה לומר בבוקר, לפי שהתמיד היה קרב בין הערביים כמו שהיה קרב בבוקר".

הנה דעת הגר"מ זמבה שמצוה שמחויבים בה בבוקר ובערב, כגון, הטבת הנרות ק"ש תמידין וקטורת, זה מצוה אחת שמחולקת לשני חלקים. אבל הגר"ז סבר שהמצוה

כ"ס"ד

סיון תשפ"ב

חלקי בקהילתי

ימות תורנית קהילתית ברכסים

זמני התפילות לימות החול ברכסים

שחרית	
כתיקון	06:45
עשרת הלויים	07:45
שארית הפליטה, מהר"י"א, חזון איש 39	07:50
אהל מלכה	08:10
חובל אברהם	08:15
שבטי ישראל (ב.ה. 6:10 ר"ח 8:50)	08:20
מאורות, בלב"ם (ב.ה. 6:20 ר"ח 6:10)	08:30
חובל משה (ב.ה. 6:30 ר"ח ותענית 6:15)	08:35
דרכי דב (ב.ה. 6:35 ר"ח ותענית 6:15)	08:40
בית ניסים (ב.ה. 6:30)	08:45
חובל עובדיה	08:50
בית יצחק, אהל יעקב והשלום, אהל מלכה, חכמה ומוסר, זיכרון יעקב	09:00
רסקו, שבטי ישראל, אור לעיון, בית ניסים	09:15
ישיבת אבן שלמה	09:20
חובל משה, אהל מלכה, אור דוד (חייק)	09:30
דרכי דב	09:40
מנחה	
חובל משה	13:15
מאורות, שבטי ישראל, אהל מלכה	13:20
דרכי דב	14:10
ישיבת אבן שלמה	15:20
אור דוד (חייק)	15:30
זיכרון יעקב	16:00
דרכי דב	17:20
קטרת התמיד	18:35
בית ניסים	18:40
מעריב	
חזון איש 39	22:00
חכמה ומוסר, מעוז התורה, אהל מלכה, מעוז התורה	22:05
חובל משה	22:15
דרכי דב, מאורות	22:20
בית יצחק, אהל מלכה, זיכרון יעקב	22:25
דרכי דב	22:30
שבטי ישראל	22:35
חובל משה, אהל מלכה	23:00
מאורות	23:05
דרכי דב	23:15
אהל מלכה	23:30
דרכי דב	23:45
מאורות	24:00
דרכי דב	24:15
חובל משה, אהל מלכה	24:30
חובל משה, אהל מלכה	24:45
בני הישיבות, אהל מלכה, מאורות	25:00
דרכי דב	25:15
אהל מלכה	25:30
דרכי דב	25:45

לעיון מניינים נוספים ומידע על שיעורים: רבנו 'חלקי בקהילתי' - הרב אברהם בויאר, 052-7192102